

Sterallures

Het is een grote eer gevraagd te worden om de TV-mis te zingen. Op 25 januari 2004 was het weer eens de beurt aan het Effatakoor en lang te voren werd deze mis als zeer speciaal aangekondigd. In het kader van de oecumene zou de mis in de maronitische liturgie worden gezongen. Voor wie het niet weet: maronieten zijn leden van een christelijke kerk van Syrische oorsprong, m.n. in Libanon, sinds 1181 geünieerd met de rooms-katholieke kerk. Maar door het plotse en droevige overlijden van Walter Corneillie, viel dit initiatief in het water.

Na enige aarzeling werd dan blijkbaar besloten de TV-mis wel degelijk uit te zenden vanuit de Redemptoristenkerk te Jette, maar ze te beschouwen als een eerbetoon aan Walter en de nadruk te leggen op de veelkleurigheid van onze kerkgemeenschap. Het was ook de bedoeling speciale aandacht te geven aan de Damiaanactie.

Opluchting bij veel koorleden die de maronitische liturgie en gezangen misschien wel genegen waren, maar de tijd nogal beperkt vonden om nog snel wat nieuwe melodieën in te oefenen. Maar dat nam niet weg dat er nu ernstig werk op de plank stond. Oefenen dus!

Vrijdag 23 januari 2004

Aan de opkomst zie je onmiddellijk dat er wat te doen is: Effata kan altijd rekenen op de vele enthousiaste zangers, goed of nog beter gebekt, uit alle windrichtingen rond Gent. Dat is al een van de dingen die je zo moeilijk kunt uitleggen aan derden: de spontane vreugde om het optreden, het geduldig herhalen, zonder enige competitiegeest, het gevoel één te zijn met iemand die het waard is te loven en te danken. Ook Sabine, die het toch al zo druk heeft en die zondag haar eigen koor moet leiden, is er bij; ze zal trachten een vervanger te vinden.

Maar, ... ernstig nu, Effata is ook een koor met sterallures!

De repetitie begint, niet zoals gebruikelijk, met een voorprogramma, geleid door Johan, die de zware last op zich genomen heeft ons te doen inzingen en al enkele liederen van het repertorium voor zondag in te oefenen. Ondertussen kan Guido, onze eigenlijke leider en dirigent (voor wie dit nog niet zou weten), nog wat uitrusten en in alle kalmte een douche nemen. Na enige tijd verschijnt hij dan ook, fris als een hoentje, en neemt de dirigeerstok over. "Nu gaan we zingen!" is het parool.

Het geheel speelt zich af onder de verbijsterde ogen van de heer Roseeuw, regisseur voor de KRO, die zowat de eerste tijdsgegevens (hoe lang zingen jullie dit en dat?) tracht samen te krijgen. Walter en Wouter zingen dan maar samen 'en sourdine' enkele strofen van de meeste liederen om hem tevreden te stellen.

Guido is er nu wel en er wordt gerepeteerd in snel tempo. Eindelijk weten we wat er zal gezongen worden: het valt uiteindelijk nogal mee. Er zijn enkele liederen bij die we zeer graag zingen en die ons nu opnieuw ontroeren. Een 'Alleluia' (Els heeft nog altijd last om de tekst te onthouden) en het vreugdevolle 'Sjaloom' worden wat afgehaspeld, maar Guido blijft veel vertrouwen te hebben in ons, het beroemde Effatakoor.

Wie wil napraten, kan; maar blijkbaar willen de meesten morgen, voor de generale repetitie voldoende uitgerust zijn. Zingen, en vooral wachten, is een vermoeiende bezigheid.

Zaterdag 24 januari 2004

We hebben afgesproken om samen met de trein naar Jette te gaan voor de generale repetitie. Enkelen gaan met hun auto, onder meer Frans, die het orgeltje en Guido's gitaar meebrengt.

Chrisje komt ons uitwuiwen, maar verandert op het laatste ogenblik van mening en volgt ons toch, met onze biljetten, in een speciale trein. Onze reis wordt hierdoor aan de spoorweg-beambten als een blijde boodschap aangekondigd.

In de kerk in Jette is het zeer druk; blijkbaar weten ze nog niet goed wat ze met ons zullen aanvangen. De voorspellingen van de 'anciens' komen uit: het wordt: wachten. De camera's worden verder geïnstalleerd, kilometers kabels worden gelegd. De lichtman kijkt alles na, de

klankman of -vrouw neemt geluidspoeven. Onze redding verschijnt: een soort duivel uit een doosje, met radde tong (ik begrijp niets van wat hij zegt!), die ik verder maar de floor-manager zal noemen.

Wij stellen ons op, op de trappen in het rechtertransept en zingen in. Wij moeten aan de regie wennen en de regie blijkbaar aan ons, want herhalen dat doen we! We stellen ons op voor de intredestoet, eerst de mannen voorop, dan de vrouwen voorop in de linkzijdbeuk en dan, als een binnenstebuiten gedraaide kous in de rechterzijdbeuk. Die opstelling voldoet iedereen.

Daarna loopt alles vlot voor ons. De floor-manager brengt echter Frans De Maeseneer, die in de plaats van Walter Corneillie de dienst zal leiden, tot wanhoop. Frans is dan ook dit soort optredens niet gewoon, hoewel hij een geoefende spreker en predikant is. Maar elke stap, elk gebaar, elke zin wordt ingeoeffend, de vaas met bloemen verplaatst, de foto gedraaid en steeds opnieuw verschijnt onze mefisto om tot perfectie in woord, klank en beeld te komen. De lichtman tracht de tekst van lied 13 in daden om te zetten, want bijna stoot hij een lichtmast achter de tenoren aan (om).

Resultaat van dat alles is wel dat wij onze trein missen en een uur later moeten vertrekken. Om 17.00 uur is plots alles in orde; de cameramensen willen ook naar huis! De generale repetitie is volgens de floor-manager voor het koor perfect verlopen; wie zegt daar dat een generale slecht moet zijn? Aangezien Guido om 18.30 uur de viering in Effata-Strop moet voorgaan, verdwijnt hij met Frans. Wij worden overgeleverd aan de gidskunst van Chrisje. Aangezien velen van ons ook, maar dan wat te laat, in de viering aankomen, blijken we weer ten onrechte in wantrouwen te zijn vervallen!

Niemand (?) blijft plakken, want morgen moeten we vroeg opstaan!

Zondag 25 januari 2004

En het is vroeg, want om 8.15 uur stipt vertrekt de autobus aan de Stropkaai. Met hen die met de auto komen en onze muzikanten, zijn we met bijna vijftig vrouwen en mannen die de eer van Effata gaan verdedigen. De sfeer in de bus is goed, er wordt wat nagegeeuwd, maar er is een onderhuidse spanning aanwezig, zo van: "we zijn weer eens op weg en we zullen het goed doen!". Ook Sabine heeft zich kunnen vrij maken en is blij eens aan de andere kant van de lessenaar te staan; met haar lieflijke stem is ze ons tot grote steun. Dat geldt natuurlijk ook voor vele anderen: het is een hecht koor. Jean zoekt plaatsjes om foto's te nemen zonder dat hij de cameravrouw stoort.

We nemen onze plaatsen in - gelukkig blijven de stoelen staan! - en zingen in. Guido is echt of gemaakt niet tevreden, we zingen te traag of we houden de toon niet aan. De begeleiding stelt zich op, onze orgelman en pianist Filip, Dirk de violist en Eske met haar dwarsfluit: een echte luxe. En dat allemaal op basis van vrijwilligheid, als je het aan anderen vertelt in deze wereld van vergoede inspanning is dit echte "gratis-voorniets". Het schijnheilig paterke van Hasselt kan hier nog veel van leren!

We stellen ons op voor de intredestoet, nu onmiddellijk aan de goede kant. Het is marktdag in Jette, en er komen meer mensen, vooral vrouwen, een kaarsje branden voor La Sainte Madeleine, die hier speciaal vereerd wordt. Een oudere vrouw vraagt aan Chris en mij of het voor de televisie is. Ze kan niet blijven want ze moet voor haar zieke man zorgen, maar vraagt of we ook voor haar willen zingen ... Natuurlijk zeggen we ja! Want dat is de geest van Effata: er zijn voor iedereen, vooral voor hen die het écht druk hebben.

En dan begint de viering als een trein die niet meer te stoppen valt.

Het verwondert me elke keer weer hoe die liedteksten mij aangrijpen en dat zal ook wel de reden zijn dat ze niet in mijn geheugen opgeslagen worden: ze zijn veel te levend voor mij. Als ik zing "dat ik niet uitval, dat wij allen, zo zwaar en droevig als wij zijn, niet uit elkaars genade vallen en doelloos en onvindbaar zijn" dan krijgt deze tekst, in het licht wat wij in deze groep voor elkaar betekenen, zo'n diepe betekenis dat ik er bijna aan blijf kleven.

Guido zingt solo zijn Missa Gerardi Majella, voor de zoveelste keer, zich begeleidend met de gitaar; wij herhalen het refrein ('niet moeilijk, je moet maar zingen wat ik gezongen heb': het is nog waar ook!). Maar het klinkt alsof die mis pas gisteravond geschreven is, ze klinkt zo

nieuw en opgewekt, vlot en vrolijk, bijna als een danswijsje. Els bidt de voorbeden: op de televisiebeelden zie je hoe ernstig ze die woorden aanbrengt: hoe ze die woorden aanvaardt. Het "Levenslied der armen" hebben we hier ook gezongen voor de verrijzenisviering van Walter. Ik voel het als een eerbetoon aan die man die zich zo heeft ingezet voor de armen.

"Zingend zult gij oogsten, wat onder tranen gij hebt uitgezaaid". Die tekst en de wondermooie beurtzang komen me weer te binnen, als enkele dagen later Tine Ruyschaert in haar verhaal van Hagar indringend herhaalt: "er is steeds een put in de woestijn, in elke woestijn is er een waterput". Het koor gehoorzaamt feilloos aan Guido, wat het "abdij-effect" van die beurtzang nog verhoogt. Voor wie het vergeten is: Jahweh heeft de vromen lief, Jahweh neemt de vreemdeling in bescherming! Mogen we blij zijn met zo een boodschap!

Zo zingen-bidden we de viering verder, kijken even verrast op als broeder Bob met schallende stem een geladen tekst over het mystieke lichaam van Christus voorleest. We zingen Alleluia en Sjaloom.

Het uurwerk tikt genadeloos de tijd weg: we zien dat het programma in de war zal komen en dat er zal gesnoeid worden. Maar Frans, de celebrerende priester heeft het niet in de gaten. Hij deelt de communie uit alsof hij alle tijd heeft. En daar verschijnt mefisto weer (hij verschijnt zelfs even in het televisiebeeld!) en wordt zelfs eventjes echt de floor-manager als hij in kruipende houding Frans tracht te wijzen op de tijd. Gelukkig krijgen we alle tijd om het prachtige lied over vriendschap en vrede en God te zingen en het bijna sensuele lied om vrede "Veel te laat heb ik jou lief gekregen..."

Bernadette mag haar tekst over de Damiaanactie niet meer voorlezen. Dit spijt haar echt, maar ook Frans wordt de mond gesnoerd. Als wij de zegening inzetten, voel ik hoe goed de keuze van de liederen voor het thema: "Veelkleurigheid" is geweest: Wie zoekt niet naar stilte?, wie vraagt niet om vrede?, wie wenst niet te hopen?...

We eindigen met de bloeiende steppe, het stromende water, met lachen en juichen en leven. Het is voorbij, we krijgen een gemeend applaus, we kunnen niet stoppen en zingen als toemaatje uit ons gospelrepertoire. Tot grote vreugde van enkele gekleurde mensen in de kerk die spontaan en geroerd staan mee te zingen, mee in de handen klappen.

We drinken een aperitiefje en krijgen een broodmaaltijd. Samen eten en samen drinken, het brengt de groep bij elkaar. Ik kan niet nalaten onze muzikanten te gaan prijzen voor hun aangename muziek, de begeleiding en de geestdrift.

Om de tijd te vullen, bezoeken we de Basiliek van Koekelberg. Sommigen zijn zo onder de indruk van het gebouw dat ze spontaan spreken over de Kasiliek van Boekelberg en erger nog: over 'de Koekeliere van Baselberg'. Het is een kwestie van smaak, het blijft een imposant gebouw dat verwijst naar de Romaanse kerken in het Rijnland (Aken) maar het heeft veel geld gekost als uiting van nu ongepaste triomf. We maken wat goed en onderhouden enkele toeristen door onder de majestatische koepel 'Joy to the world' 'O Freedom' en 'Licht dat ons ...' te zingen. Het galmt daar nu nog na! Hopelijk is ook de groepsfoto aan het standbeeld van Pater Damiaan geslaagd, maar ik denk dat van velen enkel het haar zal zichtbaar zijn!

In zijn almachtige goedheid heeft de stuurgroep een namiddagprogramma voorzien: een rondrit in Brussel met een gids van Brukselbinnenstebuiten van Dansaertstraat tot Francartstraat.

Zoals afgesproken pikken we onze gids op aan de Nieuwe Graanmarkt. Het wordt geen gewone toeristisch bezoek aan het oude Brussel of wat er van overschiet.

De Dansaertstraat, eens een verlopen buurt, is door de aanwezigheid van enkele durvers terug tot leven gekomen en geldt nu als een chique woonomgeving. Vandaar rijden we de Brusselse vijfhoek buiten, naar de omgeving van het Noordstation, waar CDP (Charlie De Pauw) en VDB (Van den Boeynants) hun wilde dromen van 68 torens en kruisende autowegen hebben trachten tot stand te brengen. Dat dit moest gebeuren op de kap van de kleine mensen, die de buurt van de Marktstraat en de Antwerpse Steenweg bevolkten, was voor hen geen enkel bezwaar. De buurt is platgewalst, er staan twee torens en de rest zijn pogingen om de buurt nu verder voor ambtenaren en de nieuwe bewoners opnieuw leefbaar te maken. Frans C. werkt hier in het Boudewijngebouw, ikzelf heb vijf jaar in het Ferrarisgebouw gewerkt.

We rijden het blokje om, om de gids toe te laten zijn verhaal te doen over de verschillende Noordstations die hier gebouwd zijn, steeds verder weg van de stad.

Dan rijden we langs (niet door) de Aarschotstraat (de hoerenbuurt) naar de Brabantstraat, waar voor een zondag een helse drukte heerst: alle winkels zijn open en de veelkleurige bevolking van deze buurten sleurt met grote zakken vol dingen die ze wel nodig zullen hebben. We rijden door de gemeente Sint-Joost-ten-Node, die als een der armste gemeenten van het Brusselse doorgaat. Het is er wel netjes en rustig omdat blijkbaar alles wordt gedaan om het leven er op mensenmaat te houden. Het verschil met de levensstandaard, de grote huizen, de parken als we Brussel terug binnenrijden naar de Maria-Louizasquare is overdonderend. Aan die square bevindt zich het Hotel Van Eetvelde, de dubbele woning die Victor Horta, er rond 1897 bouwde voor zijn opdrachtgever en waarin hij zijn ideeën voluit kon uitwerken. Deze woning, die een van de markante voorbeelden van Jugendstil of Art Nouveau is, heeft een bijzondere planindeling door de wenteltrap die de verschillende niveaus bedient en door de lichtkoepels die ook de ingesloten ruimten van overvloedig licht voorzien. Hebben we niet over licht gezongen?

En dan gebeurt plotseling iets wat geen enkele gids wenst tegen te komen. Onze chauffeur Pascal is het rondjes rijden door bijna afgesloten straten en rond pleintjes beu en drukt zich nogal krachtadig uit in de zin van "Zot zijn doet niet zeer!". Voor de gids zijn kalmte heeft herwonnen zijn we de hele Europese wijk doorgereden, stappen uit en gaan richting Naamse Poort, naar de Matongewijk, die spijtig genoeg op zondag doods en verlaten is en er meer uitziet als een belegerd gebied. Uiteindelijk vinden we allemaal onderdak in "Le New Bell" en krijgen een drankje aangeboden van de stuurgroep. De beloofde soep zal voor een andere keer zijn, want er blijken problemen met de ingrediënten te zijn. Sommige op de menukaart aangeboden voedingswaren schijnen van twijfelachtige kwaliteit te zijn: of wat denk je van een vleeschotel voor 5 euro: †homsongrill?

We stappen terug naar de bus en chauffeur Pascal brengt ons veilig terug naar huis. Aangezien Guido de video van de opname in de kerk heeft meegekregen met gelukwensen van de regisseur, wensen we allemaal die beelden nog te zien. Een indrukwekkende projectie-installatie wordt klaargezet en nadat de inwendige mens versterkt is met kebab, durum of frietjes, kan de opgehoopte spanning zich eindelijk ontladen in gezucht, gelach, stilte, ontroering.

Zo eindigt een triduüm van Effata. Dank aan wie er bij was, dank aan wie aan ons dacht en er graag ook was bij geweest; dank voor de stille werkers achter de schermen, voor de vriendelijke organisatie en vooral aan Guido. Hij wenst niet geprezen te worden, maar gelukkig de mens, als de God van Jacob hem helpt, als zijn hoop gevestigd is op Jahweh. Een van mijn kleinkinderen, 4 jaar, die de uitzending had gezien vroeg ons: "Wie is Jahweh?" Ik laat het antwoord aan anderen over want hier eindigt mijn verhaal.

Wouter